

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “ทัศนะของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมต่อการนำมาตรการอื่นมาใช้ปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดที่ถูกกักขังแทนค่าปรับ” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามาตรการการลงโทษกักขังแทนค่าปรับในประเทศไทย ศึกษาสภาพปัญหาจากการใช้โทษกักขังแทนค่าปรับ และเพื่อศึกษาทัศนะของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมต่อการนำมาตรการอื่น ๆ มาใช้แทนการลงโทษกักขังแทนค่าปรับ ผู้ศึกษาได้กำหนดประชากรจากข้าราชการสังกัดกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรมที่ปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องโทษกักขังแทนค่าปรับที่อยู่ในสถานกักขังของกรมราชทัณฑ์ จำนวน 111 คน โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลและสัมภาษณ์ (Interview) ผู้เชี่ยวชาญในกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ตำรวจ อัยการ ศาล และราชทัณฑ์ จำนวน 8 ท่าน ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยการใช้ร้อยละ (Percentage) ค่ามัธยฐานเลขคณิต (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

จากการศึกษากลุ่มประชากรเป้าหมายซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องโทษกักขังแทนค่าปรับที่อยู่ในสถานกักขังของกรมราชทัณฑ์ จำนวน 111 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 68.5 อายุตั้งแต่ 26-33 ปี ร้อยละ 52.3 สถานภาพโสด ร้อยละ 53.2 มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุด ร้อยละ 45.9 ตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่เป็นผู้ช่วยพนักงานราชทัณฑ์ ร้อยละ 31.5 มีรายได้ตั้งแต่ 7,001-10,000 บาท ร้อยละ 50.5 ระยะเวลาในการปฏิบัติงานส่วนใหญ่ปฏิบัติงานน้อยกว่า 5 ปี ร้อยละ 66.7 ในการศึกษาสภาพปัญหาของการใช้โทษกักขังแทนค่าปรับในปัจจุบัน พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในสถานกักขังมีความคิดเห็นในด้านบทบัญญัติของกฎหมายว่าเป็นปัญหาและอุปสรรคของการใช้โทษกักขังแทนค่าปรับในระดับมากรองลงมา คือ ด้านระเบียบข้อบังคับและด้านสถานที่กักขังเป็นปัญหาน้อยที่สุด สำหรับมาตรการที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้แทนการกักขังแทนค่าปรับมากที่สุด คือ มาตรการการทำงานบริการสังคมและการฝึกอบรมให้ความรู้ด้านอื่น ๆ รองลงมา คือ มาตรการการคุมประพฤติ มาตรการที่ไม่เหมาะสมที่จะนำมาบังคับโทษแทนการกักขังแทนค่าปรับ คือ มาตรการผ่อนชำระค่าปรับและการยึดทรัพย์ ในส่วนของลำดับความเหมาะสมในการนำมาตรการอื่นมาใช้บังคับโทษแทนการกักขังแทนค่าปรับ มาตรการที่มีความเหมาะสมจะนำมาใช้มากที่สุดคือ การทำงานบริการสังคม รองลงมา คือ การฝึกอบรมให้ความรู้ด้านอื่น ๆ การฝึกวิชาชีพระยะสั้น มาตรการการคุมประพฤติ การผ่อนชำระค่าปรับ และการยึดทรัพย์ ตามลำดับ สำหรับทัศนะของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมต่อการนำมาตรการอื่นมาใช้ในการกักขังแทนค่าปรับอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า ขาดความพร้อมด้าน

งบประมาณ และต้องใช้งบประมาณในการดำเนินการมาก และในบางมาตรการจะทำให้ผู้ต้องโทษไม่สำนึกในความผิดที่ได้กระทำลงไป

ข้อเสนอแนะจากผู้ศึกษา ควรมีการแก้ไขกฎหมายที่จะมารองรับให้เหมาะสมและบังคับใช้อย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน ควรมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่และแจ้งให้ผู้กระทำผิดได้ทราบถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้รู้ถึงสิทธิของตนตลอดจนสามารถใช้สิทธิต่าง ๆ ที่ตนมีอยู่ได้อย่างเหมาะสม ในการกำหนดค่าปรับควรมีการปรับแก้กฎหมายโดยให้สามารถนำสภาพแวดล้อมและปัจจัยอื่น ๆ ของผู้กระทำผิดมาพิจารณาร่วมกับพฤติการณ์การกระทำผิดร่วมด้วย เช่น สภาพเศรษฐกิจ ภาระครอบครัว การศึกษา ภาวะสุขภาพ เป็นต้น ในกรณีที่มีการบังคับโทษให้ทำงานบริการสังคมแทนการชำระค่าปรับ ในกรณีนี้จะทำให้สังคมมองว่าอาจทำให้ผู้กระทำผิดไม่เกรงกลัวที่จะกระทำผิด และอาจกลับมากระทำผิดซ้ำขึ้นอีก จึงควรมีการส่งเสริมและหามาตรการอื่น ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยมาใช้ควบคู่กันไปด้วย โดยควรจัดระบบการบริหารจัดการของหน่วยงานที่รับผิดชอบให้สามารถตรวจสอบขั้นตอนและวิธีการทำงานได้ และมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบให้เหมาะสมเพื่อให้เจ้าหน้าที่บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ และปฏิบัติตามผู้กระทำผิดได้อย่างเหมาะสมถูกต้องวิธี รวมถึงการจัดสรรงบประมาณและอุปกรณ์เครื่องมืออย่างเหมาะสม และบทบาทหน้าที่ก็ไม่ควรซ้ำซ้อนกัน